

Buletin INFORMATIV

Anul XXII • nr. 2 (249) • Februarie • 2013

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

Buletin INFORMATIV

Anul XXII • nr. 2 (249) • Februarie • 2013

MINISTERUL CULTURII

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 021- 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

e-mail: contact@cncpct.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: Oana Gabriela PETRICĂ - director adjunct

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • Dănuț DUMITRAȘCU

Elena GAVRILUȚIU • Mirela MIHĂILĂ

Difuzare: Mariana COMAN

Coperta I - Vasile MOLDOVEANU (Moreni, jud. Dâmbovița) -
CNCPT, Premiul I la Expoziția națională *Icoana -
credință și tradiție*, ediția I, 2012 -
Maica Domnului cu Pruncul

Coperta IV - Sorin SMULTEA (Bacova, jud. Timiș) -
Bucuriile iernii

Fotografii de Dănuț Dumitrașcu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: Anca Cristina VERGULESCU

Gustav Ioan HLINKA (Reșița, jud. Caraș-Severin) -
Iarna la castel

Fotografie de Dănuț Dumitrașcu

Mulțumim tuturor colaboratorilor
și așteptăm în continuare informații și articole de specialitate
pentru *Buletinul Informativ*.

CIOFF (Consiliul Internațional al Organizatorilor de Festivaluri Folclorice) și FIDAF (Federația Internațională a Festivalurilor de Dans); sunt evidențiate realizările lăudabile ale Ansamblului Folcloric „Dorul”, câștigător al Premiului I la Festivalul Mondial al Dansului din Coreea, unde au participat 24 de formații din toată lumea; „Realizări remarcabile” enumeră manifestările din anul 2012: lansări de carte, festivaluri, expoziții, saloane, conferințe, concursuri de muzică tradițională, sesiuni de comunicări, turnee artistice, festivități de premiere, spectacolele folclorice muzical-coregrafice susținute de Ansamblul Folcloric „Dorul” și Orchestra „Doina Argeșului”, participările specialiștilor CJCPCT la emisiunile culturale, scurte portrete biografice (folcloristul și etnograful dr. Mihail M. Robea, dirijorul și instrumentistul Marin Mihalcea, artistul Valentin Grigorescu). „In memoriam” a fost dedicată în anul 2012: cercetătorului Alexandru I. Amzulescu, profesorului și dirijorului Emanoil Popescu, regretatului om de cultură Aurel Popescu (primul director al instituției noastre, între 1956-1958), prof. Zenovie Păun, director al Casei Creației Populare între 1959-1968.

Buletinul informativ include și o prezentare sumară a lucrărilor publicate și lansate la Editura „Alean” în acest an, Premiile CJCPCT Argeș în domeniul culturii și civilizației tradiționale, calendarul activităților pentru anul 2012, însoțit de credințe, datini, superstiții din Argeș-Muscel, dar și din alte zone folclorice.

Anuarul reprezintă, în același timp, o carte de vizită a instituției noastre, dar și recunoștința pentru colaboratori, o invitație la manifestările pe care le organizăm și sincera urare de a ne revedea într-un an mai bun!

Alexandru MĂRCHIDAN
CJCPCT Argeș

Cuprins:

Cercetare aplicată

„Am pornit în lume ca să-mi fac un nume” sau <i>Drumul vieții de la Preotești la Aluniș (II)</i>2	(Dr. Corina MIHĂESCU)
<i>Practici de cercetare, conservare și valorificare ale obiceiurilor vieții de familie (III)</i>13	(Anamaria STĂNESCU)

Agenda februarie 201318

Ecouri

<i>Eveniment: Icoana - credință și tradiție</i>28
<i>Sărbătorile iernii în creația populară contemporană</i>32
(Mădălina MUNTEANU)
<i>Festivalul de creație și interpretare a poeziei în grai bănățean „Tata Oancea”</i>33
(Ioan LIUȚ)

In memoriam

<i>Eufrosina Vișoreanu a plecat la ceruri (1935-2013)</i>36
(Prof. Elena STOICA)

Revista presei

<i>Revista „Tradiții Mureșene”</i>41
(Dr. Aura-Andreea PETRE)
<i>Lansarea Buletinului informativ CJCPCT Argeș, nr. 11/2013</i>43
(Alexandru MĂRCHIDAN)

Cercetare aplicată

„Am pornit în lume ca să-mi fac un nume” sau Drumul vieții de la Preotești la Aluniș (II)

Motto:

Eu mi-am luat porția de fericire.
(Grigorie M. Croitoru)

Povestea continuă, cu sușuri și coborâșuri, parte dintr-o spirală din care se deapănă firul vieții, cu semnificațiile transmise și receptate ca totalitatea valorilor, trăirilor, scopurilor și efectelor - un discurs moral ce identifică aproape toate temele existenței cu întâmplări deosebite și influențe memorabile.

Interlocutorul meu se transformă în paginile care urmează, prin convenția stabilită de la început, într-un scriitor „care exprimă (...)”, cu o liminară sinceritate „ceea ce a simțit, ceea ce a gândit, ceea ce i s-a întâmplat în viața lui și celor pe care i-a cunoscut sau chiar obiectelor neînsuflețite...” (Camil Petrescu, *Patul lui Procust*).

Discursul profesorului Grigorie M. Croitoru este un text, un document, un roman care se bazează pe experiențele acumulate. Și tocmai de aceea este important să-l citim, pentru că ne învață despre viață, despre menirea

Lansarea Buletinului informativ CJCPCT Argeș, nr. 11/2013

În cadrul spectacolului „Mugurii Argeșului și Muscelului” de sfârșit de an - organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș vineri, 14 decembrie 2012, la Teatrul „Al. Davila” din Pitești -, a fost lansat *Buletinul informativ CJCPCT Argeș*, nr. 11/2013. Programul spectacolului a fost realizat de Ansamblul Folcloric „Dorul”-tineri (coregrafia: Cătălin Oancea), Grupul Vocal Bărbătesc „Doruri muscelene” (instructor: Liviu Iana) și de câștigătorii Festivalului-concurs „Mugurii folclorului argeșean”: Cătălin Mihai Iancu, Ana Maria Dumitrache, Mihaela Pițigoi, Antonia Iosif, Andreea Radu, Iuliana Muscalu, Claudia Nicoleta Bădoiu și Ana Maria Cârștina, acompaniamentul fiind asigurat de Orchestra Populară „Doina Argeșului” (conducerea muzicală: Virgil Iordache).

Cu aceeași ocazie, au fost acordate premiile instituției noastre în domeniul culturii și civilizației tradiționale (Adrian Sămărescu, George Baci, Cristi Călin, Constantin Vasile și Ana Maria Cârștina); premiul de excelență pentru întreaga activitate a revenit cercetătorului Mihail M. Robea.

Acest anuar reprezintă cartea de vizită a instituției noastre, care cuprinde o parte din realizările anului care se încheie, dar și planurile de activitate pentru anul următor. Publicația se deschide cu un studiu despre obiceiurile calendaristice românești (semnat de directorul CJCPCT Sorin Mazilescu); este prezentată ediția cu numărul 29 a Festivalului Internațional „Carpați”, afiliat la două foruri internaționale de prestigiu:

un material folositor pentru documentare înaintea unei cercetări de profil în această zonă.

În paginile revistei găsim și interesanta poveste a familiei Nagy din localitatea Chendu, care a făcut cunoscut peste hotare meșteșugul tradițional *împletirea pănușilor din porumb*. Familia Nagy reprezintă un exemplu al reușitei în rândul meșteșugarilor tradiționali, care nu doar au păstrat și au promovat un meșteșug, dar au și făcut din acesta o principală sursă de venit.

Articolul Ralucăi Bogătean reprezintă povestea vieții Victoriei Fodor Demian, rapsod popular din Valea Pietrișului. În ciuda unui destin cu suișuri și coborâșuri (își pierde tatăl la o vârstă fragedă și soțul după 27 de ani de căsnicie), Victoria Fodor Demian a avut și are în continuare o bogată activitate culturală: colaborări cu mass-media, poezii publicate și apariții pe scenă în manifestările culturale din domeniu. Poeziile dumneaei „au în mare tentă păstorească, dar sunt și specifice locului în care Victoria Fodor Demian trăiește”.

Articolele despre Muzeul Satului Roșiori și cel despre proiectul de cercetare dedicat fotografiilor dezvoltate pe hârtie, proiect al Muzeului Județean Mureș, oferă alte informații din sfera etnografiei. Recomandăm în mod special lectura articolului despre cercetarea fotografiilor de familie, articol care reprezintă un exemplu folositor pentru cum a luat naștere un proiect și pentru modul în care, aparent un simplu obiect etnografic, fotografia, poate fi materialul unei minuțioase analize etnologice care aduce informații surprinzătoare.

Dr. Aura-Andreea PETRE
Asistent cercetare, CNCPCT

Profesor de cercetare la Aluniș

omului, despre modele, mai ales acum, când trăim un timp al crizei de „model moral” și al lipsei de repere valorice.

Mi-am făcut un nume bun în școală, ca profesor; eram foarte serios și pasionat de munca didactică și am fost respectat și de elevi. Dar și de părinți.

Din 1968 încoace am început să lucrez și pe „linie culturală”. Am înființat mai întâi o formație de teatru cu care am obținut un premiu la faza regională. Tot în 1968, am înființat grupul vocal pe care-l avem și acum, formație de dansuri și de muzicuțe. Am colindat toată țara, am participat la numeroase concursuri.

Împreună cu soția, am început să culeg folclor imediat după ce ne-am căsătorit, în 1966. Eu aveam mare drag de folclor încă din copilărie, din Vâlcea. Când am plecat de acolo se purta portul popular. Și aici se purta la vremea aceea.

Diferența nu era mare - în copilărie și eu am umblat cu izmene și cu cămașă lungă, încins peste brâu cu bete. În schimb, ornamentația și cromatica erau diferite. În zona mea, roșul era culoarea preponderentă; aici, negru cu alb. Cele mai vechi piese de aici sunt „alb pe alb”. Cămașa tot cu guler, desfăcută pe o parte, pe mâna stângă, cu nasturi sau cu sforicele sau desfăcută mai mult sau mai puțin pe piept cu platcă - pentru bărbați. În portul femeilor este mai multă ornamentație în Oltenia.

Am avut niște momente de impact: colindatul și nunta. Pe mine m-a uimit faptul că din 15 noiembrie, tot Postul Crăciunului, și până la Crăciun se făceau repetiții seară de seară pentru colindat.

La gazda la care am stat era o fată în casă de o seamă cu nevasta mea; și în fiecare seară se adunau fete pentru repetiție, ca să vadă și „domnișouru”, căci așa mi se zicea.

Fetele colindau până pe la 11-12 ani, de la 13-14 așteptau acasă colindătorii; la 15-16 ani se măritau. M-a uimit și faptul că nu mergeau „amestecat”; în Oltenia nu era așa ceva.

Și eu am umblat cu Steaua și cu Plugușorul. Steaua aici este de dată mai recentă, iar la Plugușor nu umblau cu plugul, ci doar cu zurgălăii legați și spuneau poezia.

M-a uimit iarăși seara de Crăciun: a fost pentru mine ceva de vis! Ulițele satului, în serile de toamnă și de iarnă erau noroioase și lipsite de lumină, ca în nopțile fără lună - întuneric beznă. În seara de Crăciun totul s-a transformat într-o feerie; era lumină la fiecare casă, la toate ferestrele; parcă era o poveste. Ulițele erau luminate de la case și peste tot răsunau colinde. Colindau cu tot sufletul. Și asta nu ținea un ceas-două, ci până în dimineața următoare.

Pe 24 decembrie, când se însera, începeau ăștia mici: „Bună seara! Veseli-te-i gazdă?”

– „Veseli! Veseli!”, răspundea gazda și atunci intrau în casă și spuneau o urare: „Câți cărbuni în vatră, atâția boi în poiată!” sau „Câți cucurjori (colăcei), atâția pețitori la (o fată) în sărbători”.

Dacă se întâmpla ca gazda să nu audă sau să nu deschidă la timp, strigau așa:

„Cine nu ține Crăciunul,
Deie-i Dumnezeu cu tunul!”

De la 12 noaptea în sus veneau căsătorii. Ei nu mergeau prin tot satul, ci doar la prieteni, vecini și rude.

Revista presei

Revista „Tradiții Mureșene”

Revista anuală „Tradiții Mureșene”, proiect al Centrului Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș, aduce în atenția cititorilor teme etnologice din zona Mureșului. Vă prezentăm, pe scurt, câteva din subiectele abordate în numărul din 2012.

În articolul „Începuturile culegerii baladelor populare din județul Mureș”, al lui Katalin Olosz, despre lirica maghiară din zona mureșeană, găsim informații importante pentru istoria folcloristicii în România. Din aceeași categorie face parte și articolul „Folclorul coregrafic al județului Mureș”, care ne prezintă o hartă a dansurilor tradiționale din zona Mureșului,

Ce rămâne de făcut?

În Galeria unde a fost depusă și de unde a plecat, inima soților Vicșoreanu încă bate. Cei prezenți la înmormântare - primarul orașului Horezu, domnul Ilie Fârtat, prof. dr. Gh. Deaconu, cel ce le-a vegheat destinul tuturor Vicșorenilor și al olarilor timp de 30 de ani, prof. drd. Florin Epure, directorul DJCPCN Vâlcea, și eu, în calitate de manager al CJCPCT Vâlcea -, acum, când ceramica de Horezu a fost recunoscută ca bun de patrimoniu universal, trebuie să gândim un proiect care să includă în circuitul vizitabil, această Galerie, cu acordul familiei, iar spiritul Vicșorenilor să fie viu în țară și peste granițe prin Ion Vicșoreanu, fiul.

Eufrosina s-a întâlnit, desigur, cu cei plecați în ceruri: Victor Vicșoreanu, Dumitru Șchiopu (olari), Gheorghita Măleanu, Olimpia Radu (creatoare de costume populare), Constantin Bănac și Paul Băncescu (cojocari), Ion Buclescu și Victor OGREZEANU (olari) și mulți alții.

Acolo, din ceruri, ei ne privesc pe noi, vâlcenii, și văd că timpurile moderne nu au șters aura lor, că încă ne mai aflăm în raza lor de strălucire, că mai există tineri care reușesc să-și asigure un trai civilizat și prin harul unui meșteșug tradițional.

Prețuirea noastră este veșnică față de artista ceramist Eufrosina Vicșoreanu.

Prof. Elena STOICA
Director, CJCPCT Vâlcea

În drumurile Alunișului, alături de Grigorie și Maria Croitoru

M-a uimit apoi nunta, ca spectacol. Trecând prin sat, oamenii chiuiau. Sunt atâtea chiuituri! În cartea cu chiuituri am înregistrat 300 numai de la nuntă.

Era iarăși un spectacol când se ducea zestrea miresei: cu alai, cu care, se înșirau chiar și cinci care. Scoteau afară pernele și plapuma de puf, un fel de pilotă și se striga și de bine, și de rău. Veneau și ceterașii și se încingea câte un joc până când uitau că trebuie să mai și plece.

Spectacol era și la cerutul miresei, când tarostele sau starostele spunea poezioara aceea cu vânătoarea - că a urmărit căprioara care s-a ascuns acolo - sau cu floarea care trebuie mutată și udată. Spectacol era apoi la iertări sau la iertăciuni, spuse tot de staroste: mireasa își cerea iertare de la mamă, tată, frați, mătuși, vecini.

Pe mine m-au uimit închinările la nuntă. Se zicea la nuntași: „Ai pahar închinat! Să trăiești cu bine, să mai bei cu mine!”. Și îți dădeau un pahar plin cu băutură, cu o prăjiturică deasupra, după care se spuneau niște versuri adecvate sau nu. Eu când am fost pentru prima dată la o nuntă am avut peste o sută de pahare închinare de la toate fetele și nevestele tinere.

M-a uimit, de asemenea, antiteza dintre bogăția folclorică și sărăcia de la nuntă. Fiecare nuntaș ducea o pâine, un metru-doi de material pentru o bluză sau o ștergură sau o pereche de ciorapi. Punea pâinea pe ștergură;

cei mai bogați puneau și 5 sau 10 lei pe pâine. Nunta se făcea în casă; se scotea totul din casă, se puneau mese și la capătul meselor era un paharnic. Se bea unu-două pahare de țuică și de vin și se mânca din străchini și din blide. La masă se servea o supă, niște picioci (cartofi) cu un pic de carne și două piroști (sarmale).

Asta era mâncarea, asta era nunta! Dar era o bogăție din punct de vedere folcloric... Oamenii jucau cu țiganii de la Țicău, că de acolo își aduceau muzicanții: o vioară, o contră și-un contrabas, fără altceva, fără solist. Dansau mult, dura mult și dansul miresei; cei ce dădeau cadoul jucau mireasa. Săraca de ea, era foarte chinuită; de asta se fura mireasa, ca să o mai salveze de la atâta dans!

În afară de dansul la nuntă, în zilele de sărbătoare se organiza și dansul la șură, care depindea de chizeși - cei care organizau dansul. Ani de zile, Sandu Boda, vecinul nostru, a avut dans. Sandu și un alt fecior stabileau băieții și se înțelegeau: „— Băgăm ceatarăși (ceterași)? Tot pe Petrea, țiganul din Țicău?”.

Venea Petrea ca să-l angajeze și se înțelegeau: „— Ce pretenții ai?”. „— Atâta de fecior, atâta de fată. Bucate: porumb, grâu, cartofi, fasole, o bucată de slănină și o zi de clacă”.

Mă gândeam eu: ce face cu ziua de clacă, că nu are pământ? Dar mai târziu am înțeles: o vindea la cineva care avea mult de secerat, avea mult pământ și el o vindea. Proprietarul, în schimb, îl plătea pe țigan.

Totul se desfășura în șură și în afara șurii. Țiganii sedeau în podul șurii; se dansau dansuri de perechi, suită de patru. Începea cu De-a arăduita (De-a pornitul) - era lent, se considera introducerea. Urmau Feciorescul, Învârtita și De-a gătata (sfârșitul). Fiecare dansa cu drăguța lui. Dar acolo nu numai dansul ca atare constituia spectacolul, ci și oamenii care se întâlneau și povesteau pe lângă gard întâmplări, pățanii. Acolo se colportau toate știrile!

Pe lângă zidurile șurii stăteau babele cu sfaturi: „— Bă, vezi că o joci prea tare! Mai las-o!”. Pe margine erau și copii.

La dans se mai bea, dar nu se mânca. V-am povestit toate acestea ca să vedeți cum erau tradițiile în acest sat, când am venit eu aici. Cu timpul, multe s-au schimbat sau au dispărut. Pe mine toate acestea m-au impresionat și, de aici, a început pentru noi o altă etapă: culegerea folclorului din necesități didactice.

Am cules mai întâi speciile folclorice care se cereau; am antrenat și elevii; i-am pus să culeagă și să scrie mai apoi specii folclorice. Ei erau

ne-a părăsit. Oricum, moștenirea lăsată de Eufrosina Vicșoreanu va rămâne mereu un tezaur.

Ca mamă, s-a străduit să o promoveze pe fiica sa, Maria Frigură, apoi i-a văzut crescând, și ca ceramiști, pe nepoții: Florin, Ionel, Viorel și chiar soțiile acestora. Toți reușesc să-și întrețină familiile din practicarea olăritului.

Ion (Nușu) este apreciat ca artist popular în Franța, unde practică olăria cu o tehnologie ecologică, modernă, dar cu motive românești. El este sămânță ce a rodit în spațiul Europei, purtând „stilul Vicșoreanu”, dar cu identitatea proprie. Ce și-ar mai fi dorit o mamă?

**Taier lucrat de Eufrosina
Vicșoreanu**

Fotografii de Dănuț Dumitrașcu

Chiar dacă în viață nu a fost ocolită de invidii, mici orgolii, știa că toți olarii din generația tânără o consideră un model de artist, în special Nicu Bâscu. Au însoțit-o toți pe ultimul drum, îndurerați că vecina lor, lidera de vârstă și meșteșug, nu mai este printre ei.

Rămân în urma Eufrosinei: Galeria, unde taierele lui Victor sunt laolaltă cu ale sale, diplomele, distincțiile, imaginile (fotografii), Cartea de onoare, roata ce a încetat să se mai învârtă...

Dăinuie surâsul ascuns al unei fete triste, ce nu a cunoscut altă bucurie decât recunoașterea harului, prin acordarea unui premiu, pe care-l aștepta, cum știm noi, „pentru ultima dată”.

Îmi exprim și acum toată admirația pentru opera sa și îmi asum responsabilitatea de a nu pierde nicio ocazie de a transmite celor ce vin tot ceea ce Eufrosina Vicșoreanu ne-a lăsat: iubire față de meseria învățată în atelierul tatălui, perfecționată lângă soț și dusă la rangul de artă în singurătate, lupta cu creația, uneori depășind făgașul tradiției, dorința de autodepășire, toate întruchipate de o femeie care a fost soție, mamă, bunică și, nu în ultimul rând, artist. Eufrosina a avut conștiința misiunii sale și s-a străduit, cum a putut, să ducă cu demnitate această „povară” pe umerii săi. S-a achitat cu onoare de aceste atribuții.

Personal, am trăit, alături de Eufrosina Vicșoreanu, momente înălțătoare pentru Vâlcea și chiar pentru România, dacă mă refer la anii 1999-2012, deoarece a fost în centrul atenției, a fost marca Horezului în numeroase expoziții și turnee:

- 10 noiembrie 1999, București, Palatul Parlamentului României, Sala „Constantin Brâncuși”: *Creația populară contemporană la sfârșit de mileniu*;
- 13-22 iunie 2001, Salzburg, Austria: *Artiști populari din Vâlcea* - expoziție cu vânzare și demonstrații;
- 14 decembrie 2002, București, Palatul Parlamentului României, „Constantin Brâncuși”: *Sacralitatea - asimilări și sinteze culturale în spațiul vâlcean*;
- 13-16 februarie, Praga, Cehia: *Vâlcea la Târgul Internațional de turism „Holiday World”*;
- 25-29 februarie 2004, Budapesta, Institutul Cultural Român: *Valori ale artei populare din Vâlcea - România*;
- 2004, 2007, 2008, 2009, 2010, București, Muzeul Național „Dimitrie Gusti”: *Zilele Culturii Populare Vâlcene*.

În ceea ce privește aprecierea noastră și a comunității, dar și a delegațiilor oficiale, a reprezentanților ambasadelor din România, a Majestății Sale Regele Mihai, care i-au trecut pragul atelierului și i-au vizitat Galeria de ceramică, mărturie este cartea de onoare a Galeriei Vicșoreanu.

Am reușit să o conving să susțină lecții de decorat taierile de Horezu unor participanți în tabăra de meșteșuguri tradiționale (ceramică și pictură icoane), participanții fiind elevi vorbitori de limbă engleză și franceză, realizată de Fundația „Rațiu” în parteneriat cu instituția noastră (CJCPCT Vâlcea) în anul 2010. Toți participanții au fost încântați de arta decorului predată de Eufrosina, după ce s-au inițiat în arta modelajului, predată de nepotul său, Sorin Giubega.

Peste ani, acești copii vor vorbi lumii despre harul unei mari artiste populare pe care au avut onoarea să o cunoască.

Acum, când ne-am despărțit de trupul fizic al Eufrosinei, ne gândim cu respect și recunoștință la artista care ar fi meritat cu prisosință să fie gratulată cu recunoașterea ca *Tezaur Uman Viu*. De ce nu am reușit? Am gândit că Dumitru Șchiopu, mai vârstnic, merita să primească, în anul 2012, acest titlu, dar până să-l convingem s-a stins și a trecut în lumea dreptilor, iar apoi nu a mai fost timp nici pentru Eufrosina, căci în acest an

foarte bucuroși că le ceream așa ceva. I-am învățat cum să le scrie și apoi să noteze de la cine le-au cules.

Am ajuns până la aproape 180 de informatori. Apoi ne-am dus și i-am întrebat și pe alte domenii care ne interesau. Ne pregăteam să alcătuim monografia.

La început am cules folclor, căci ne-am dat seama că nu o să mai dureze mult și o să dispară. Eu mergeam într-o parte, ea (soția), în altă parte, pentru că, de exemplu, mie nu-mi spuneau descântecele. Și ea a întâmpinat greutăți, căci femeile se temeau să le spună, dar a insistat, zicând că vrea să descânte la copil.

Apoi pentru soție culegerea folclorului a devenit o datorie profesională; a alcătuit lucrarea de gradul I cu tema „Momentele esențiale din viața omului (nașterea, nunta, înmormântarea)”, iar profesorul coordonator i-a cerut să scrie un capitol și despre terapeutică populară.

A întocmit numeroase fișe, chestionare, am imprimat împreună multe benzi de magnetofon, am făcut foarte multe transcrieri (la acea vreme nu se găseau benzi, le refoloseam de mai multe ori și eram obligați să copiem repede de pe bandă).

Am strâns mult material de atunci și până acum.

Cum am ajuns să scriem?

Mă pomenesc în anul 2001 cu un prieten care a fost șef de secție în învățământ la Cehu Silvaniei - mi-a făcut inspecția de gradul II, a fost în comisia de gradul I și apoi s-a mutat din Cehu la Slobozia - Augustin Mocanu îl cheamă. Ne-a cerut inițial colinde pentru o colecție, iar apoi ne-am înțeles că-i dau și alte specii de folclor (în total 450 de subspecii selectate și clasificate pentru a face o lucrare colectivă). El însă le-a adăugat la ale lui și pe noi nu ne-a mai trecut, și le-a însușit.

Lucrarea a apărut în 2001; mi-a trimis și mie 30 de exemplare, dar nu era decât cartea lui. Eu eram trecut la sfârșit pentru lucrările culese de mine, care erau jumătate din colecția lui.

Atunci soția a zis: „- Hai să ne-apucăm să facem și noi”.

Augustin Mocanu și-a cerut până la urmă iertare și am zis că în lumea asta nu e nimic ce nu poți ierta.

Și, așa, în anul 2002 ne-am apucat de lucru.

- Care sunt rezultatele?

Să vă spun:

„Pe umblă dorul”, monografie etnofolclorică a localității, a apărut în 2004. Unii o consideră o carte model pentru viața unui sat românesc din

Ardeal. Nu există nimic ce ar putea lipsi din viața unui sat - cuprinde 930 de texte, listă de informatori și glosar. Am muncit împreună cu soția patru ani. A fost prima mare satisfacție pentru noi. Cărțile noastre derivă una din alta. Ne-am întrebat apoi ce-ar mai lipsi de aici? Lipseau oamenii.

Și atunci am creat o a doua carte: „Nume de oameni, nume de animale, nume de locuri în satul Aluniș” (2005). Această lucrare o completează pe prima. Sunt trecuți toți oamenii din sat de la 1960. I-am pus pe toți după case, nume, prenume, porecle. Am adăugat istoria și proveniența numelor.

Sunt analizate toponimele (ex.: fânațe, stăuriște, ochiurele, tăuri, arini, zăvoi etc.), numele de animale (cum le spuneau oamenii la vaci, la boi; aproape toate aveau nume: Roșia, după culoarea părului; Lunilă, după timpul în care s-a născut; Joiana, după ziua săptămânii în care s-a născut).

A treia carte este una tematică: „Obiceiul de a chiui și chiuiturile din Aluniș”; cuprinde chiuituri la joc, la nuntă, la dusul hainelor miresei, la mireasă, la mire, la mersul la cununie, la popă, la socăciță, morale, satirice.

Iată câteva exemple:

*„La femeia băutoare
Nu mai vezi pânză la soare
Că ți-o bea până-i fuioare.”*

*„Cine are patru boi
Urlă-i capul de nevoi.
Eu că n-am nicio pereche
Pui căciula pe-o ureche
Și mă duc seara la fete.”*

*„Femeia fără bărbat,
Ca lipa ruptă din gard.
Bărbatul fără femeie,
Ca gardul fără proptele.”*

*„Popa nostru-i lăcomos
Nu botează, nici cunună
Până nu-i dai suta-n mână.
Dar eu când m-oi mărita
Numai zece lei i-oi da.”*

Horezu, că în spatele celor mai valoroși olari, s-au aflat soțiile, care, în umbră, puneau pe vase cele mai delicate motive armonizate coloristic, ceea ce dădea obiectului finit identitatea fiecărui artist în parte. A se vedea rolul soției lui Stelian OGREZEANU, a lui Dumitru MISCHIU, a lui Gheorghe IORGA etc.

Nu a lucrat pe roată, nu s-a putut lupta cu pământul, pentru a-l transforma în taiere, dar după ce și-a pus obiectul pe roată, lucrat în cele mai multe cazuri de nepotul Sorin GIUBEGA, a demonstrat că are har, iar recunoașterea a venit. Fiecare farfurie pictată cu „cornul” și jirăvită cu „gaița” a primit ceva din sufletul Eufrosinei. De acum a început o luptă cu sine și cu Victor pe care-l simțea aproape, dar îi simțea și severitatea cu care ar fi putut-o mostra, iar dorința de depășire a acestuia a încununat-o de aprecieri unanime.

Am stat de multe ori la taină cu Doamna ceramicii de Horezu, Eufrosina, și am tot încercat să o fac să fie veselă, recurgând la un exercițiu de întoarcere în timp, căutând în memoria sa acele clipe care au surprins-o fericită, dar mi-a fost imposibil să-i prind acel moment.

Această tristețe ascunsă de care a fost marcat soțul Victor VICȘOREANU, și care a fost prezentă și pe chipul Eufrosinei, am surprins-o în anul 1981, când, întorși de la Viena unde li se organizase o expoziție, le-am remarcat fețele ușor umbrite de surâsuri și atât. Atunci i-am întrebat dacă mai au vreo nemulțumire legată de recunoașterea meritelor artistice, căci, iată, au expus într-o mare metropolă europeană, dar răspunsul era același, nu erau pe deplin fericiți, o suferință interioară le tempera exuberanța cu care alții s-ar fi împăunat.

Cred că acești minunați artiști populari, plini de talent, cuprinși de starea de creație, care au fost înconjurați de personalități ale culturii române, au avut în permanență teama de a nu cădea în uitare, pentru că nu neapărat foloasele materiale primau atunci (anii '80), ci recunoașterea artistică.

In memoriam

Eufrosina Vicșoreanu a plecat la ceruri (1935-2013)

În dimineața de 6 ianuarie 2013, cea pe care ne-am obișnuit să o găsim în atelierul de ceramică din casa Vicșorenilor, satul Olari - Horezu, ne-a părăsit.

Fusese toate zilele de Crăciun, Anul Nou, Ajun de Bobotează, înconjurată de copii, „răsfățată” de prezența fiului cel mic, Ionel (Nușu), care venise din Franța să-și petreacă sărbătorile. A plecat la ceruri împăcată că a fost în legătură cu toți și cu nepoțica din Normandia cu care vorbise la telefon, sâmbătă, 5 ianuarie. I-a fost dată o moarte ușoară, în somn.

Destinul acestei artiste din domeniul culturii populare a fost încercat de viață. L-am descoperit în timp, în anii în care ne-am petrecut multe clipe frumoase prilejuite de evenimente culturale la care Eufrosina Vicșoreanu era în centrul atenției.

Propria-i activitate artistică a fost vizibilă după încetarea din viață a soțului său, renumitul olar Victor Vicșoreanu, deși Eufrosina s-a născut într-o familie de olari, iar lutul i-a fost părtaș vieții de când se știe.

După moartea soțului său, în mai 1993, nevoia de supraviețuire, dar și puterea creativității s-au dovedit a fi resorturile ce au propulsat-o ca artistă. Aș putea spune, fără teama de a greși, că abia atunci am observat, noi cei ce le-am urmărit demersurile creatoare ale tuturor ceramiștilor din

Cercetarea din județul Sălaj la final

În cea de-a patra lucrare, intitulată „Din folclorul copiilor și al tinerilor din Aluniș”, am realizat o ierarhizare a tuturor jocurilor de copii găsite în sat. Ea conține, de asemenea, formule terapeutice pentru plante, pentru păsări și animale. Pentru multe dintre acestea informatoare a fost și soția mea, Maria V. Croitoru.

A urmat apoi „Meșteșug și artă populară în satul Aluniș”.

În 2006 a apărut lucrarea „Preotești - un sat pe cale de dispariție”, o monografie sentimentală, scrisă cu sufletul.

În fiecare an am fost în satul meu natal. Mai am o cumnată acolo, soția unui frate, și câte o nepoată în Bălcești, Gorunești și în Cârlogani.

Preoteștiul se află la confluența județului Dolj cu Olt; în timp, a fost în aceeași comună cu Dobriceniul lui Sabin Bălașa.

Când eram copil am lucrat acolo ca agent agricol; în anii '59-'60 erau 600 de oameni. În 2006 mai erau câteva zeci.

Această carte este cadoul meu pentru oamenii de acolo. Îmi place să scriu și scriu mult; am exercițiu zilnic. În fiecare zi scriu cel puțin două pagini. Când nu-mi iese cum aș dori, las totul și mă duc pe deal. Și când lucrez afară, în grădină, eu mă gândesc la ceva. Când nu mai știu cum să continuu, las deoparte lucrarea pentru o zi-două sau chiar o lună.

A urmat „Glosarul de cuvinte regionale aparținând graiului vorbit în satul Aluniș”, în 2009, apoi o nouă ediție, revăzută, îmbogățită cu aproape 1000 de cuvinte, în 2011. La această carte sunt valoroase și prefata și nota asupra ediției, în care sunt evidențiate și explicate particularitățile morfo-fonetice și lexicale ale graiului de aici. Tot după modelul acestui glosar, am lucrat și „Glosarul de cuvinte regionale aparținând graiului vorbit în satul Preotești și împrejurimi” (2012).

Cea de-a șapte lucrare se numește „Din datinile, eresurile și practicile magice ale alunișenilor”.

Ținem foarte mult la această carte. Este de mirare că lumea, acum, la începutul mileniului trei, mai crede în descântece. O luăm de la începuturi, de la credințele românilor referitoare la lumea înconjurătoare.

Cartea conține și descântece de dragoste, personaje fantastice din preajma omului, calendarul zilelor a căror putere magică omul încearcă să o folosească în folosul lui, obiceiuri și practici legate de ciclul vieții, magia în folclorul copiilor.

Am muncit mult la aceste cărți, însă eu cu soția formăm o echipă. Facem un plan la care fiecare contribuie cu idei. Când am căzut de acord, ne împărțim treburile.

Pentru documentare, mă deplasez eu; merg la Cluj, Zalău, Baia Mare. Pentru informare și documentare în sat, se duce mai mult ea. Eu, de exemplu, n-am putut culege descântece, căci mie nu mi le-au spus femeile, ca să nu-și piardă magia. Numai așa am reușit să scriem șapte cărți despre Aluniș, fiecare dintre ele având cel puțin 200 de pagini. Pe baza acestor cărți am fost primiți și în Asociația de Științe Etnologice din România.

Acum împletesc foarte bine activitatea de etnograf cu cea de romancier. Din anul 2011 sunt membru în Uniunea Scriitorilor.

Am publicat deja trei romane: „Bătut de vânt și de ploii”, roman autobiografic, „Întâmplări șoptite în seri cu lună”, o carte cu jocuri de copii din satul meu natal și „Almada și Vlad”. În acest ultim roman acțiunea este plasată într-un trecut foarte îndepărtat. Am valorificat și câteva legende românești: legenda lalelei galbene pe care am găsit-o într-o carte a lui Ioan Godea.

Altă legendă este cea cu funia de nisip, când au fost omorâți bătrânii la sosirea barbarilor. Eu mi-am imaginat altfel: că tinerii s-au revoltat împotriva bătrânilor, că nu-i lăsau să se destrăbăleze și atunci i-au omorât. Almada îl salvează pe așa-zisul ei tată, iar când au venit barbarii le cer

Ediția a XXXVI-a a beneficiat de aportul mai multor instituții, publice și private, din Bocșa sau județul Caraș-Severin care au pus umărul la buna organizare. Amintim: Consiliul Local și Primăria Orașului Bocșa, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național și Asociația Scriitorilor în Grai Bănățean, dar și firmele Jumbo COM SRL din Bocșa (deținător al brandului Banat Bun, firmă de produse din carne) și Gradimex SRL din Reșița (depozit de băuturi răcoritoare, alcoolice și dulciuri). Tot la capitolul mulțumiri trebuie să remarcăm faptul că această ediție a fost una a voluntariatului, deoarece un grup de tineri entuziaști din Bocșa s-au implicat în organizare, ținând cont de faptul că instituția organizatoare (Casa Orășenească de Cultură Bocșa) nu are suficient personal pentru o asemenea manifestare, iar ei, tinerii, au găsit de cuviință că prestigiul orașului Bocșa, dar și al Festivalului de creație și interpretare a poeziei în grai bănățean este cel care contează cel mai mult.

Un merit deosebit l-au avut și la această ediție juriul festivalului și prezentatorii, cei care a avut cel mai mult de lucru, având în vedere numărul mare de participanți la secțiunea *Interpretare copii*. Doresc să menționez câteva nume: dr. Maria Mândroane, etnolog, Tiberiu Popovici, Doina Dăneț, dar și prof. Ion Ghera și prof. dr. Ion Căliman (președintele și secretarul Asociației Scriitorilor în Grai Bănățean). Celor cinci elevi (trei de la Școala gimnazială nr. 1 Bocșa și doi de la Liceul Teoretic „Tata Oancea”) care au fost pentru prima oară în calitate de prezentatori pe o scenă nu putem decât să le mulțumim și să le urăm succes în tot ceea ce fac.

Mulțumiri se cuvin transmise, de asemenea, și colegilor din presă care au mediatizat evenimentul la adevărata lui valoare.

Masa rotundă cu tema „Poezia dialectală - trecut, prezent și viitor” a încheiat, în data de 10 noiembrie, ediția 2012 a festivalului. La dezbateri au participat membri ai Asociației Scriitorilor în Grai Bănățean, oameni de cultură din Bocșa, Timișoara, Doclin, Soceni, dar și din Torac (Serbia), precum și publicul spectator din Bocșa.

Acum, la final, putem concluziona că această ediție va rămâne în memoria participanților, dar și a celor care au fost părtași două zile la această nouă pagină de istorie a poeziei în grai bănățean, gândindu-ne că suntem datori să păstrăm ștacheta sus, ducând mai departe Fala bănățeanului și numele lui Tata Oancea.

Ioan LIUȚ

Manager, Casa Orășenească de Cultură Bocșa

festival despre care vrem să vorbim în următoarele rânduri, mai bine zis despre ediția a XXXVI-a.

Și această ediție a păstrat evoluția ascendentă pe care festivalul o are de circa 10 ani, adunând la deschidere peste 200 de copii din două țări (România și Serbia), două județe (Caraș-Severin și Timiș) și, cel mai interesant lucru, din peste 25 de unități școlare.

Conform regulamentului, fiecare participant la secțiunea *Interpretare copii* trebuia să prezinte o poezie în grai bănățean (care, obligatoriu, nu avea voie să conțină text licențios sau cu tentă sexuală!) și să poarte costum popular specific zonei sau subzonei din care provine.

O altă bucurie a organizatorilor a fost faptul că sala de spectacole a Casei Orășenești de Cultură din Bocșa (locul de desfășurare a manifestării) a fost arhiplină, iar spectatorii au arătat că și românii pot fi civilizați și răbdători, lucru care nu ar trebui să ne mire pentru că în Banat poezia în grai este la ea acasă și este foarte gustată de publicul spectator, iar cei prezenți s-au putut bucura și de două momente folclorice intercalate în festival și anume: un microrecital susținut de „Ceata Bocșanei” și „Junii Bocșanei” - Casa Orășenească de Cultură Bocșa și de soliștii vocali: Dana Basarab, Mirabela Delia, Marilena-Corina Dumitru, Ana Pârvulescu-Cega, Cătălin Birău, Camelia Ceocu și foarte talentata tânără Denisa Șanigoi.

Fiecare participant a primit câte o diplomă de participare (din partea organizatorilor) și câte o jucărie de pluș (donație a Fundației Umanitare „Triumful inimii” din Bocșa, cea care, în anul 2011, a făcut posibilă premiera a 1200 de copii de la cinci manifestări de gen cu câte o jucărie de pluș; deci... mulțumiri și felicitări!).

De asemenea, de remarcat faptul că la secțiunea *Creație* s-au înscris 17 concurenți, iar doi au fost... elevi (frații Duican din localitatea Berzovia, care au obținut mențiuni!), ceea ce ne dă speranța să credem că pe viitor vom avea și creatori de certă valoare.

Scopul festivalului, acela de conservare și promovare a poeziei în grai bănățean, a fost atins pentru că numărul mare de participanți spune multe, dar și faptul că tot mai multe unități de învățământ participă la aceste manifestări (în fiecare an avem două-trei localități noi care vin să mărească numărul participanților). O altă latură interesantă a acestei manifestări este faptul că tinerii participanți au ocazia să se întâlnească cu poeții consacrați (unii chiar autori ai poeziilor recitate de ei) și să primească sfaturi sau chiar volume de poezie (cu autograful autorului, desigur), dar și aceea că tinerii și copii interacționează între ei, legând noi prietenii, consolidându-le pe cele vechi.

tinerilor să facă, printre altele, o funie de nisip. Fata se duce și-l întreabă pe bătrânul care era ascuns într-o peșteră cum să procedeze.

„- Fata tatii, spune-le că o faceți, că ați adunat nisip, da' să facă ei modelul, să înceapă un crâmpoi, să facă un căpătuc. Spuneți-le că știți împleti orice în 2, 4, 5, în 12 chiar.”

După acest răspuns pe care l-a dat fata și-au dat seama barbarii că nu au omorât toți bătrânii.

Mai am încă trei proiecte. La mine însă timpul nu mai este un aliat; am trecut de 73 de ani. Voi scrie o carte cu creații în proză; am introdus deja în calculator 50-60 de povestiri; urmează să stabilesc speciile și subspeciile.

Altă carte se va numi „Album de familie”. Urmează să fac și „Colindatul și colindele din Aluniș”, carte care este aproape gata: partea teoretică este gata, dar caut acum pe cineva să-mi pună pe note înregistrările făcute.

- Olteanul din dumneavoastră a avut dese reîntoarceri în „țara” sa. Cum ați păstrat legătura cu satul Preotești?

- Olteanul din mine a rămas tot oltean, să știți. Eu legătura cu satul nu am pierdut-o niciodată. Cât timp n-am fost căsătorit, vacanțele mi le petreceam tot acasă.

Mama a murit în 1981.

Când ajungeam în sat, stăteam de vorbă cu mama, iar a doua zi plecam pe coclauri, să-mi aduc aminte de copilărie: aici mă jucam, aici stăteam și priveam, de-acolo furam struguri, dincolo era bostănăria...

Mergeam zilnic la Olteț. Copil fiind, am umblat cu oile și cu găștele. Când mi-era lumea mai dragă, azeam: „- Gogule - că așa-mi ziceau acasă - ia scoate găștele alea la Aninoasa - pâraul din satul meu natal - să pască”. Și le duceam să pască.

Când se mai măreau și puteau să zboare, le urcam pe un deal - le săturam până atunci - și apoi le luam la goană din vârful dealului. Ele zburau și se duceau direct în curte, iar eu mă duceam la Olteț. În ziua aia nu se mai întâlnea nimeni cu mine, nu mai dădeam pe-acasă.

Mama îmi zicea mereu când veneam în vacanțe: „- Măi, vii la un an odată și nu stai cu mine?”.

Când am adus-o pe soție prima dată, eu am avertizat-o. Ea avea alt stil de viață decât cel din Oltenia: „- Dragă, tu știi viața ta de aici. Acolo vei da de o altă viață. În primul și-n primul rând, acolo vei mânca la o masă mică - o măsuță cu trei picioare, scăunele mici cu trei picioare - cum purta ea

fustă scurtă, i-am spus să aibă grijă cum o să stea cu picioarele. Mâncărurile sunt deosebite prin felul în care sunt gătite, dar o să-ți placă“.

Mama, când a văzut-o - o cunoștea, că a fost și la nuntă, iar după ce am avut primul copil am chemat-o la noi, dar n-a vrut să stea mai mult de două săptămâni -, a zis către mine:

„- Mă, Gogule, mamă, frumoasă e!“

A fost primită cu mare bucurie. Maria s-a mirat când a văzut curtea plină de rațe, găște, găini. A întrebat ale cui sunt, că erau prea multe.

„- Cât om sta aici, mama va tăia în fiecare zi câte o pasăre. Să nu cumva să tai tu vreuna (așa cum se făcea la Aluniș), că aici numai bărbații taie.“

„- Eu acuma o să vă fac ceva, că n-am știut când veniți“, a zis mama după ce am ajuns acasă. Focul îl avea făcut în vatră, băgase ceva în oala de pământ să facă o fiertură.

la tigaia, pune untură în ea și începe să pregătească ouă cu trandafiri din oală. Trandafirii - așa se zicea pe la noi - erau cârnații oltenești făcuți cu carne tăiată, cu mujdei de usturoi, băgată pe maț, pe o nuiă de gutui, cu mâna. Se puneau să se usuce până se prindea un pic de mucegai pe deasupra, după care se ștergeau bine, se frigeau și se puneau în oala cu carne.

A amestecat mama ouăle cu trandafiri și i-au plăcut mult soției.

Îmi aduceam aminte de când eram copil:

„- Gogule, eu tre' să pregătesc ceva, că vine uncheșul - adică tata - ce lovești din bățătură?“

Eu eram meșter în a frige puiul în frigare - ca o țeapă cu aripioare - și puiul stătea desfăcut, se rezema de vatră și se pune la foc. Se făcea saramură și mujdei și se turna cu lingura pe pui. Apoi se întorcea pe partea ailaltă.

La noi se face mujdeiul cu apă multă - iei câte un cotoi (un copan de pui), îl bagi în mujdei și îl mănânci... este foarte bun.

Am făcut atunci și pui, și fiertură. Îi spuseseam și de fiertură, că se tot laudă ei, ardelenii, cu supă lor.

„- Asta e o fiertură oltenească, i-am zis soției, după ce a privit cum se face și cum se drege cu ou.“

De atunci așa face soția pentru noi doi acasă: ciorbă cu zarzavaturi, cu carne, acrită cu aguridă.

Eh, amintiri!

- V-ați iubit mult familia. Ați fost fericit în copilărie?

Dintre artiștii care au comunicat prin intermediul lucrărilor dedicate temei expoziției, îi amintim pe iconarii: Maria Măciucă, Gabriela Ene Ruso, Ecaterina Mihai, Mioara Trandafira (București), Georgiana Șocarici (Constanța), Elena Voicu, Andreea Florea, Laura Sandu (Chitila, jud. Ilfov), Maria Tămaș (Nicula, jud. Cluj), Rodica Berghazan (Sibiu), Schiano Alessio, Bogdan Alexandru, Raul Buța, Raisa Bădilă, Groza Georgiana (Alba Iulia, jud. Alba); iar dintre artiștii naivi pe: Lucica Ciobanu, Profira Mihai, Ana Grunzu, Costel Tănase, Lenuța Ursu, Costel Iftinchi (Iași), Denisa Mihăilă, Geta Adam (Timișoara), Sorin Smultea (Bacova, jud. Timiș), Gustav și Doina Hlinka, Viorica Farkas, Gabriela Augustinov (Reșița, jud. Caraș-Severin), Ecaterina Hamat (Caransebeș, jud. Caraș-Severin), Dumitru Ștefănescu, Adina Ștefănescu (Brăila), Ioan Măric (Bacău), Ana Boța (Aiud, jud. Alba).

Vernisajul expoziției a fost marcat de grupul folcloric „Drumul Baltagului“ din localitatea Borca, județul Neamț, invitat de organizatori pentru o demonstrație a unor datini specifice sărbătorii Anului Nou.

Mădălina MUNTEANU

Referent, CNCPCT

Fotografie de **Dănuț DUMITRAȘCU**

Consultant artistic, CNCPCT

Festivalul de creație și interpretare a poeziei în grai bănățean „Tata Oancea“

ediția a XXXVI-a, Bocșa, 9-10 noiembrie 2012

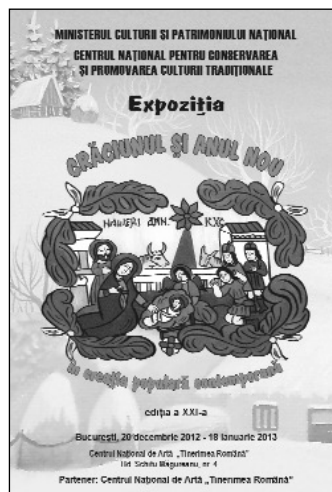
Este știut deja că fenomenul poeziei dialectale a depășit „granitele“ Banatului, dar spre bucuria celor care sunt implicați în acest fenomen, el nu s-a oprit aici, ci continuă prin emulațiile existente la toate manifestările de gen.

Există câteva manifestări pe care vrem să le reamintim, pentru că trebuie așezate acolo unde le este locul, iar acestea sunt: Festivalul „Drag mi-i graiul bănățean“ - Reșița, Festivalul „Gugulan cu car cu mere“ - Caransebeș, Festivalul „George Gârda“ - Mănăștiur, Festivalul „Grai și cântec din străbuni“ - Timișoara și, bineînțeles, Festivalul „Tata Oancea“ - Bocșa,

Sărbătorile iernii în creația populară contemporană

Cea de-a XXI-a ediție a expoziției *Crăciunul și Anul Nou în creația populară contemporană* a fost vernisată în data de 20 decembrie 2012, în foaierea Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”, partener al Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, organizatorul acestui eveniment.

Pentru această ediție au fost selectați 40 de artiști din toată țara, artiști naivi și iconari; alături de icoanele pe sticlă sau lemn și lucrările de artă naivă, au fost expuse și măști tradiționale create de Stela Costache din București și Bogdan Bârză din Hârlău, jud. Iași, pentru ca imaginea sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou să fie completă.

Ansamblul folcloric „Drumul Baltagului” din Borca, jud. Neamț, la vernisajul expoziției - decembrie 2012

- Doamnă, noi am fost nu bogați, da' nici săraci, săraci; am fost mulți în familie.

Cu toate că am fost forțat să lucrez de mic, eu mi-am luat porția mea de fericire. Ca și copil, nu cred că a fost cineva mai fericit decât mine; m-am jucat, am făcut tot ce mi-a trăznit prin cap. Nu cred că există locușor pe care să nu-l călcat cu piciorul pe o distanță de mulți kilometri.

Eh, locurile, satul, oamenii, prietenii, eu le-am dus cu mine tot timpul. Și mă prinde nostalgia și mă plimb pe-acolo. Uneori, am ceasuri întregi noaptea când nu dorm.

Discuția noastră se încheie aici, în paradisul modest, dar mirific al timpurilor trecute, cu mărturisiri de o impresionantă sinceritate și gingășie.

Îl las pe profesor să îndeplinească funia de nisip a copilăriei, din care poate se va naște în curând cartea, astăzi în stare de proiect, „Album de familie”, care va veni să încununeze întreaga operă a lui Grigorie M. Croitoru. O carte despre tată, mamă, frați, surori, așa cum îmi mărturisea de curând, al cărui început sau sfârșit cred că s-a scris astăzi, acum.

Text și fotografii de
Dr. Corina MIHĂESCU
Cercetător științific I, CNCPCT

Practici de cercetare, conservare și valorificare ale obiceiurilor vieții de familie (III)

Toate aceste manifestări culturale și studii de specialitate au fost elaborate în virtutea *Chestionarului privind obiceiurile de la nuntă*, chestionar fundamentat pe o documentare amplă și puternică. Oferind un cadru de discuție cronologic, a fost corelat cu povestirea vieții și cu reconstituirea orală. Astfel, a fost elaborat scenariul ritual ideal al desfășurării unei nunți, delimitate de trei etape:

I. Preliminalitate

1. Ce crede lumea despre căsătorie? De ce este necesară?
2. Cum sunt priviți de colectivitate cei care rămân necăsătoriți?

3. Dar dacă mor necăsătoriți ce obiceiuri se practică?
4. Ce fac fetele care nu se pot mărita pentru a se mărita? Cum și când încearcă să-și afle ursitul?
5. De ce principii se ține seama într-o căsătorie? Se pot căsători bogații cu cei săraci? Cei din familii mai de văză cu cei din familii mai de rând? Dacă se întâmplă, ce zice lumea? Dar rudele?
6. În ce condiții este interzis ca tinerii să se căsătorească? Până la ce grad se consideră rude?
7. Cu ce ocazii se întâlnesc și se cunosc tinerii? Cum intră ei în vorbă? Dar în trecut?
8. Cum se numește pețitul în satul dvs? În ce constă el acum?
9. Cine îl făcea mai demult? Cine mai asista? Cum se desfășoară pețitul? Dar în trecut?
10. Ce obiceiuri fac pețitorii ca să le meargă bine, înainte de a pleca la fată?
11. Cum intră în vorbă despre căsătoria fetei?
12. Vorbesc despre zestre? Cum se târguiesc?
13. Ce răspund părinții fetei? Dar dacă nu sunt de acord cu căsătoria?
14. Ce se întâmplă în trecut dacă părinții fetei nu erau de acord cu căsătoria? Mai avea loc aceasta?
15. La ce vârstă tinerii sunt considerați a fi apti pentru căsătorie? Dar în trecut?
16. Cum se numește logodna aici, în sat?
17. Cât durează de la logodnă până la nuntă?
18. Cine o anunță? Ce simbolizează? Pe cine invită? Unde se face? Cum se desfășoară? Ce pregătiri se fac la mire, respectiv la mireasă, cu acest prilej?
19. Ce se face când se vede venind alaiul mirelui? Ce orație spun oamenii mirelui la poarta miresei? Este obiceiul să-l păcălească în vreun fel pe mire? Ce spune el când intră în curte? Ce răspund părinții miresei?
20. Unde se așază la masă? Ce mănâncă? Este vreun obicei specific la această masă?
21. Ce daruri și urări își fac? Cine le face? Cum?
22. Cum trebuie să se poarte logodnicii până la nuntă? Sunt și lucruri interzise pentru ei?
23. Care sunt obiceiurile de după logodnă?
24. Se face și logodnă cu preot? Cum?

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a editat catalogul expoziției *Icoana - credință și tradiție*, cuprinzând numele participanților și datele tehnice ale lucrărilor expuse pe simneze.

Icoana - credință și tradiție s-a dorit a fi o sinteză privind starea actuală a meșteșugului, în același timp dorindu-se promovarea atât a iconarilor, cât și a lucrărilor lor artistice. Prin selecția riguroasă a lucrărilor din expoziție s-a urmărit identificarea și promovarea tiparului tradițional al icoanei românești.

Prima ediție a expoziției *Icoana - credință și tradiție* a fost apreciată de public și de către specialiști.

Succesul acestui proiect este argumentul pentru itinerarea expoziției la Iași, în parteneriat cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași, în luna februarie 2013.

Mădălina MUNTEANU
Referent, CNCPT
Fotografii de **Dănuț DUMITRAȘCU**,
Consultant artistic CNCPT

Intrarea Maicii Domnului în biserică - Florentin Cantaragiu, (Moara Vlăsiei, jud. Ilfov), Premiul III la secțiunea Icoane pictate pe lemn

Cina cea de taină – Maria Deac Poenaru - Tezaur Uman Viu din Laz, com Săscior, jud. Alba

Secțiunea *Icoane pictate pe sticlă*:

- Premiul I:** Florian Colea (Târgoviște, jud. Dâmbovița)
Stela Costache (București)
- Premiul II:** Maria Deac Poenaru (Laz, com. Săsciori, jud. Alba)
Maria Colhon (Sebeș, jud. Alba)
- Premiul III:** Ana Negoită (Sibiu)
Fabian Gavriluțiu (București).

Secțiunea *Icoane pictate pe lemn*:

- Premiul I:** Vasile Moldoveanu (Moreni, jud. Dâmbovița)
- Premiul III:** Florentin Cantaragiu (Moara Vlăsiei, jud. Ilfov).

Premiul al II-lea nu s-a acordat la această secțiune.

Au fost acordate, de asemenea, **Premiul special al juriului: Gabriela Arsene** (Chitila, jud. Ilfov) și **Premiul special al CNCPC: Elena Băniceru** (Moreni, jud. Dâmbovița).

25. Cui îi lasă în grijă logodnica cel plecat la armată/în război/în străinătate? Cât timp trebuie ca ea să-l aștepte?

26. Din ce cauze se strică/se strica logodna?

27. Ce face cel ce vrea să strice logodna? Cum îl judecă satul?

28. Ce obiceiuri sunt practicate când se mărită o văduvă?

29. Se face logodna cu un mort necăsătorit? Cum? Ce se spune că i se va întâmpla celui viu?

30. Ce pregătiri se fac pentru nuntă la casa fetei? Dar la a mirelui? Dar la a nașilor?

31. Cine pregătește zestrea? Ce se dă ca zestre? Când și cine ridică zestrea? Ce obiceiuri sunt? Se face un joc al zestre?

32. Când se cheamă la nuntă? Cine cheamă? Cum? Ce zice/face?

33. Cum se face invitația nașilor? Care e semnul că sunt de acord?

34. Când sosesc și cât rămân la nuntă muzicanții? Cine îi plătește?

35. Ce obiecte speciale se folosesc la nuntă (brad, steag etc.)? Cine le împodobește? Când? Cu ce? În ce momente ale nunții se folosesc? Unde se așază? Există cântece sau jocuri speciale pentru ele?

36. Cum și când se aranjează casa pentru nuntă? Unde se pune zestrea?

37. Când se gătește mirele? De către cine? Cu ce? Ce obiceiuri se practică cu acest prilej?

38. Când se gătește mireasa? De către cine? Cu ce? Ce obiceiuri se practică cu acest prilej?

39. Care sunt însemnele specifice mirelui? Când se pun? Descrieți obiceiul. Se mai poartă ele și după nuntă? Dar însemnele specifice miresei?

40. Cine și când pregătește bucatele la cele două familii? Ce obiceiuri sunt cu acest prilej?

41. Cine și cum face invitația la nuntă? Unde merg(e)? Ce spun(e) și ce (li) se răspunde? Cum sunt răsplătiți?

II. Liminalitate

1. Ce rol au nașii?

2. Cine conduce nunta? Ce trebuie să facă? Ce însemne poartă? Ce daruri i se dau?

3. Ce alte persoane au roluri speciale în ceremonialul nunții? Cum se numesc? Ce atribuții au?

4. Ce obiceiuri se practică în ziua (zilele) dinaintea nunții?

5. La care dintre miri se face nunta?

6. Cum se face nunta la mireasă? Cine vine? Cu ce daruri? Când sosesc? Ce urări fac? Ce fac druștele? Ce dansuri, cântece, obiceiuri există cu acest prilej? Dar la mire, ce se face?

7. Cine vine la mire? Se trimit daruri? Ce cântece și jocuri se practică?

8. Unde se face iertăciunea? Unde sunt așezați mirii? Cine mai participă? Cine spune iertăciunea? Ce spune? Cum este răsplătit? Se ocolește masa?

9. Când vin nașii? Cine se duce să-i aducă? Ce plocon aduce? Ce spun nașii? Urări. Formule de primire.

10. Când sosesc nuntașii? Ce semn distinctiv li se pune? Când vin lăutarii? Ce cântă?

11. Mireasa este dusă la apă? Obiceiuri.

12. Cum se numește alaiul mirelui? Din cine este format? Cine este în frunte? Cum/cu ce merg pe drum? Ce fac?

13. Cine îi întâmpină pe solii mirelui? Mulțumiri. Urări. Cinstea. Deschiderea porților. Întâmpinarea de către alaiul miresei. Obiceiuri. Tocmeli.

14. Ce obiceiuri se fac înainte de și la intrarea mirelui în casă?

15. Cum se numește masa de la mireasă? Ce daruri se dau? Ce se cântă?

16. Ce obiceiuri sunt la plecarea miresei din casa părintească? Iertăciune. Binecuvântarea tinerilor. Cântecele miresei.

17. Ce obiceiuri de încredințare a miresei se practică?

18. În ce ordine pleacă alaiul la biserică?

19. Cine îi întâmpină pe drum? Ce zice/face?

20. Unde stă bradul?

21. Ce se face în curtea bisericii? Unde stau membrii alaiului și muzicanții în timpul cununiei religioase? Ce fac aceștia în acest timp?

22. Ce obiceiuri se practică în biserică?

23. După cununia religioasă, unde merge alaiul? În ce ordine? Cine îi întâmpină? Ce obiceiuri există? Ce face mireasa înainte de a intra în casa mirelui/căminul cultural/restaurant? Ce daruri dă ea familiei mirelui? Alte obiceiuri.

24. Sosirea socrilor mici. Când/cu cine vin?

25. Când începe masa mare? După ce criterii sunt așezați oamenii la masă? Cine stă în frunte? Ce se pune în fața mirilor?

26. Ce mâncăruri se servesc la masa mare? Ce se spune/cântă?

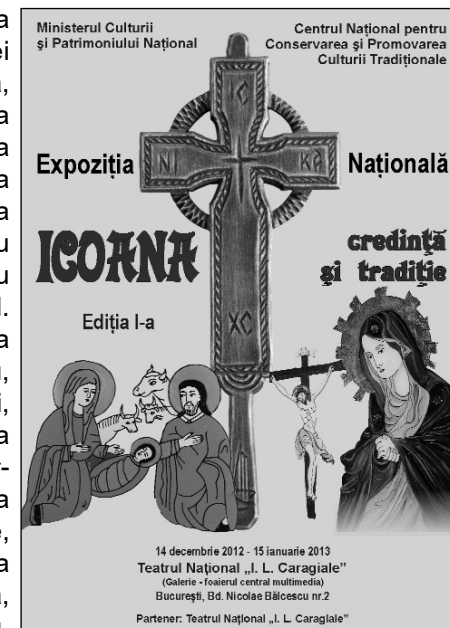
27. Când și cui se dau colacii? Cum sunt împodobii aceștia? Când se aduce găina? Ce se spune/cântă când se dau aceste daruri?

Valeriu Stoica, Mioara Trandafira (București), Vali Dulea, Andrei Hideg, Dana Ilea, Honorel Nica, Maria Tămaș (jud. Cluj), Elena Băniceru, Caterina Eugenia Cernea, Florian Colea, Florentina Grecu, Marin Manea, Viorica Mărăcineanu, Vasile Moldoveanu (jud. Dâmbovița), Iulian Buduru (jud. Giurgiu), Mihaela Bercea (jud. Hunedoara), Lavinia Paraschiva Anei, Larisa Ciornei, Irina Dobașu, Gabriela Ene Ruso, Costel Iftinchi, Iulia Mardar, Iolanda Teodora Pricop, Raluca Rusu, Elena Tabarcea, Costel Tănase, Oana Elena Vântu (jud. Iași), Gabriela Arsene, Florentin Cantaragiu, Andreea Florea, Ligia Ioniță, Elena Popa, Laura Sandu, Ecaterina Stancu, Gabriela Stoian, Elena Voicu (jud. Ilfov), Călin Bogătean (jud. Mureș), Nicolae Nestor (jud. Prahova), Olga Orțan (jud. Sălaj), Rodica Berghezan, Ana Negoită, Ioana Negoită (jud. Sibiu), Rodica Bușcu (jud. Suceava), Adina Mocanu, Valerica Voinea (jud. Teleorman), Dan Horgan (Bârlad, jud. Vaslui), Filofteia Ciolacu, Mioara Comănescu, Larisa Elena Mașo, Diana-Maria Mitulescu, Dragoș Plop (jud. Vâlcea), Rodica Comanac, Florin Ionescu, Tiberiu Munteanu (jud. Vrancea).

Deschiderea expoziției a avut loc în data de 14 decembrie 2012, în prezența unui public numeros, specialiști, artiști, reprezentanți ai mass-media.

La această primă ediție, iconarii au fost recompensați cu premii și diplome de participare.

Membrii juriului au avut o misiune dificilă, să-i aleagă pe cei mai buni iconari dintre cei buni. Juriul - alcătuit din: preot prof. consilier **Florinel Șerbănescu** (Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române), președintele juriului, conf. univ. dr. **Petru Cosmin Paulescu**, decan al Facultății de Arte Decorative și Design, **Adriana Popescu**, director al compartimentului Strategii Culturale și Comunicare TNB, **Maria Bâtcă**, etnolog, și **Corina Mihăescu**, cercetător științific I, CNCPCT - a acordat următoarele premii:

Ecouri

Eveniment: Icoana - credință și tradiție

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a organizat, în perioada 14 decembrie 2012-15 ianuarie 2013, prima ediție a expoziției naționale *Icoana - credință și tradiție*. Evenimentul a fost realizat cu sprijinul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și în parteneriat cu Teatrul Național „Ion Luca Caragiale” din București.

Proiectul face parte din programul național „Revigorarea meșteșugurilor tradiționale și promovarea creativității artistice” și are ca obiectiv promovarea meșteșugurilor tradiționale și a creatorilor populari contemporani în context național și internațional.

Demarat în anul 2012, proiectul expozițional a fost promovat prin centrele județene pentru conservarea și promovare a culturii tradiționale și prin adresare directă către pictorii de icoane reprezentativi pentru acest meșteșug artistic tradițional. Specialiștii CNCPCT au realizat întreaga colecție expozițională în urma unei selecții a lucrărilor, atât în deplasările efectuate, cât și asupra celor primite la instituție.

Colecția expusă la Sala Media a TNB a reunit, în final, 242 icoane pe sticlă și pe lemn, lucrări ale celor 80 de pictori iconari din toată țara: Maria Colhon, Maria Deac Poenaru, Paula Adelina Sasu (jud. Alba), Elena Agapie, Carmen Cătană-Tornea, Aurelia Ciobanu, Cecilia Cișmașu, Stela Costache, Lucreția Crăciun, Adriana Drăguș, Fabian Gavriluțiu, Maria Măciucă, Ecaterina Mihai, Alexandru Mihăescu, Corina Mihăescu, Iulian Mîța, Adina Niculescu, Cristina Pui, Dana Puică, Carmen Răducanu,

Miri din Cupșeni - Țara Lăpușului, jud. Maramureș

Fotografie din Arhiva CNCPCT

28. Când se închină darurile? În ce constau ele? Cine închină? Ce zice? Cu ce îi servește pe cei ce dau darul?

III. Postliminalitate

1. Ce obiceiuri se fac dacă mireasa nu este fată mare?
2. Cum se numește și când se practică dezgătul miresei? Unde stă mireasa în acest moment? Cine îi scoate voalul? Ce se spune/cântă? Cine cântă/joacă voalul? Ce se face la îmbroboditul miresei? Ce fac feciorii? Ce daruri i se dau fetei cu acest prilej?
3. Când și cum se termină nunta? Obiceiuri.
4. Ce obiceiuri se fac după nuntă? Masă la socrii mici. La nași. Ieșitul la biserică. Datul colacilor. Altele.

Anamaria STĂNESCU
Referent, CNCPCT

*Agenda**

Alba

● „La izvoarele tradiției și creației populare” - promovarea de talente din rândul comunităților locale: Vințu de Jos - zona Mureșului Mijlociu (3 februarie); Crăciunelul de Jos - zona Târnavelor (10 februarie); Galda de Jos - zona Ampoiului (17 februarie); Fărău - zona Mureșului Superior (24 februarie). În cadrul aceluiași program: „Înmormântarea Fărșangului” - păstrarea și conservarea tradițiilor conlocuitoare, în localitatea Râmetea (24 februarie).

Argeș

● Pe parcursul lunii februarie, se desfășoară etapa intermediară a concursului județean al celor mai talentați copii - soliști vocali și instrumentiști de muzică populară „Mugurii folclorului argeșean” - ediția a VI-a.

● Pe parcursul lunii februarie, au loc, în localități din județ, întâlniri de lucru cu instructorii și directorii căminelor culturale din județ.

Bacău

2 februarie – Moinești - Biblioteca „Ștefan Luchian”
Din Programul CJCPCT „Conexiuni culturale”, Proiectul „Șezătoarea” are ca principală temă „Ștefan Luchian - pictorul florilor”. Totodată, are loc o prelegere religioasă cu tema „Întâmpinarea Domnului - semnificații”,

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

24 februarie – localități din județ

Faschingfest - bal mascat prilejuit de *Fasching* (perioada de carnaval de dinaintea postului Paștelui catolic).

Sălaj

23 februarie- 1 martie – Zalău - Centrul de Cultură și Artă al Județului Sălaj

Târg de măștișoare tradiționale.

● Pe parcursul lunii februarie, se derulează manifestări legate de obiceiul tradițional maghiar *Fărșangul*, în localitățile Cehu Silvaniei și Zalău, organizate de CCAJ Sălaj în colaborare cu Primaria Cehu Silvaniei și Asociația Pro Zilah.

Suceava

20-27 februarie – Suceava

Concursul Național de Artă Plastică „Ion Irimescu” - ediția a V-a. Expoziție realizată cu lucrări ale elevilor școlilor de artă din țară.

Vâlcea

14 februarie – Băbeni - Sala de festivități a Primăriei

„In memoriam... Dragoș Vrânceanu”. Din program: dialog pe tema „Dragoș Vrânceanu un european de la începutul secolului XX. Cum receptăm poezia, noi, europenii de azi?”. Participă oameni de cultură, tineri poeți, cetățeni ai orașului Băbeni.

21 februarie - Râmnicu Vâlcea - Galeria de Arte „Constantin Iliescu”

„Arta, fereastră a sufletului” - ediția a X-a - proiect cultural de promovare a artei practicate de artiști persoane cu dizabilități. În context: salon literar și vernisajul expoziției de artă plastică. Organizator: CJCPCT Vâlcea, în parteneriat cu Arhiepiscopia Râmnicului, Societatea Națională a Persoanelor cu Handicap - Filiala Vâlcea.

24 februarie - Cremenari, com. Galicea - Căminul Cultural

„*Dragobetele* - Sărbătoarea dragostei la români”.

20-28 februarie – Ștefești - Căminul Cultural**„Arta de a împleti hârtia” - atelier de confecționare a măștișoarelor.****22 februarie – Breaza (Liceul „Aurel Vlaicu”, Centrul Cultural „Ion Manolescu”), Mănești****„De Dragobete” - manifestări culturale dedicate dragostei la români.****23 februarie – Bușteni - Centrul Cultural „Aurel Stroe”**

Deschiderea Stagiunii Muzicale de la Bușteni - recital muzical.

23 februarie – Câmpina - Casa Municipală de Cultură „Geo Bogza”

Vernisajul expoziției de pictură „Câmpina, dragostea mea”.

26 februarie – Boldești-Grădiștea - Bibliotecă

„Învăț să te informezi” - dezbateri privind necesitatea implementării Programului Național BiblioNet.

● **În localitățile Băicoi, Berceni (Școala Corlătești), Boldești-Grădiștea, Boldești-Scăeni, Brazi, Ceptura, Ciorani (Centrul Cultural „Dromihete”), Comarnic, Draja (Căminul Cultural Draja de Jos); Dumbrăvești, Filipeștii de Târg, Iordăcheanu, Izvoarele (Căminul Cultural Homorâciu), Măgureni, Mănești, Plopu, Podenii Noi, Sângeru, Șirna, Valea Călugărească (Colegiul Agricol „Gheorghe Ionescu Sisești”) și Valea Doftanei au loc, duminică, 24 februarie, manifestări practice de Dragobete.**

● În perioada 6-26 februarie, se organizează manifestări comemorative ale unor personalități ale culturii românești: Geo Bogza - 105 ani de la naștere (Bleji, Ceptura, Poiana Câmpina, Poienarii Burchii, Șirna, Telega - 6 februarie); Dimitrie Gusti - 133 de ani de la naștere (Poiana Câmpina - 13 februarie); Grigore Vieru - 78 de ani de la naștere (Sinaia - 14 februarie); Miron Radu Paraschivescu - 42 de ani de la moarte (Vălenii de Munte - 18 februarie); B. P. Hasdeu - 175 de ani de la naștere (Brazi, Breaza, Câmpina, Poiana Câmpina, Șirna - 26 februarie).

Satu Mare**7 februarie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a CJCPCT**

Vernisajul expoziției de artă plastică Nyaradi Eniko.

14 februarie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a Primăriei

Vernisajul expoziției colective de artă plastică Georgiana Pădureanu, Podolyak Vilmos și Cătălin Sălăgean.

16 februarie – localități din județ**Manifestări folclorice prilejuite de sărbătoarea Fărșangului.**

precum și un spectacol de divertisment și de folclor susținut de elevii Școlii „Ștefan Luchian”.

24 februarie – Măgura

Sub genericul „Dragobetele sărută fetele”, are loc Săzătoarea „Ziua îndrăgostiților la români”, organizată în parteneriat cu Grupul Folcloric „Măgurelul”. Din programul săzătorii face parte și Simpozionul „Tudor Mușatescu - maestrul scrierilor umoriste”, dedicat împlinirii a 110 ani de la nașterea scriitorului.

Bihor**25 ianuarie-25 februarie - Budapesta (Ungaria)**

Salonul Internațional al Artiștilor Fotografi Români și Maghiari de pretutindeni.

17 februarie – Ștei

„Varietăți bihorene” - participă formații artistice din localitățile: Beiuș, Chișcău, Pietroasa, Ștei, Vașcău, Criștioru de Jos, Budureasa, Nucet și din celelalte comune și sate din această zonă.

24 februarie – Diosig**26 februarie – Remeți**

„Vetre folclorice” - participă formații artistice din localitățile în care au loc evenimentele și din localitățile învecinate.

24 februarie – Oradea

„De Dragobete” – festival-concurs de poezie și muzică de dragoste, cu participarea elevilor și profesorilor de la Liceul Teologic „Roman Ciorogariu”.

Bistrița-Năsăud**1-28 februarie – Bistrița**

Expoziție anuală de pictură pe pânză.

3 februarie – Ilva Mare**28 februarie – Bistrița**

Spectacol folcloric susținut de Ansamblul Profesionist „Dor românesc”.

13-14 februarie – Sângeorz-Băi**„Arta jocului popular”: Jocul de pe Valea Zăgrii - înregistrări.**

Botoșani**28 februarie-1 martie – Botoșani****Târgul Mărțișorului.**

● Pe parcursul acestei luni, în fiecare sâmbătă și duminică, au loc, în localitățile județului, manifestări cultural-artistice, care fac parte din Programul „Șezătorile iernii”.

Brăila**31 ianuarie-6 februarie – Romanu, Gemenele, Râmnicelu, Racovița****11-12 februarie – Tichilești, Gropeni, Tufești, Bertești****20-21 februarie – Zăvoaia, Dudești, Roșiori, Ciocile****Concursul Județean de Folclor „Glasul străbunilor” - identificarea tuturor formațiilor de concurs.**

7 februarie – Brăila - Galeria de Artă

Vernisajul expoziției de plastică mică a UAP Brăila.

9 februarie – Brăila - Galeria „Violon d'Ingres”

Întâlnirea creatorilor handmade (origami, goblen etc.).

13 februarie – Brăila - Galeria din Pod

Expoziția de caricatură „Dragostea între + și -”.

15 februarie – Brăila - Galeria de Artă Populară**Târgul de mărțișoare.**

25 februarie – Brăila - Sala ProArte

Concert coral susținut de Corul „Camerata”.

Buzău

● Pe parcursul lunii februarie, se desfășoară, în județ, consfătuiri cu directorii căminelor culturale, cu meșterii populari și cu instructorii principalelor formații și grupuri de tradiții buzoiene.

● În luna februarie, Ansamblul „Plaiurile Mioriței” pregătește stagiunea 2013: repetiții și noi montări muzical-coregrafice.

● În zona Buzioru - Cozieni - Brăești se derulează, în luna februarie, o cercetare de teren vizând obiceiurile și meșteșugurile practicate în areal, precum și meșterii populari în activitate.

Caras-Severin**21-22 februarie – Reșița - Casa de Cultură**

Festivalul de Folclor „Velișcu Boldea” - ediția a VI-a.

copii din cadrul DGASPC din județul Ilfov (proiectul se extinde, funcție de solicitările venite din teritoriu).

● Continuarea Proiectului „La margine de București... în Ilfov”: prin spectacole susținute de copiii pregătiți în cadrul CJCPCT Ilfov și artiștii ilfoveni consacrați. Își dau concursul: Trupa de Dans „Pasitos” din Clinceni - coregraf: Paul Șerban, Ansamblul de Dansuri al Școlii generale din comuna Dascălu și Ansamblul „Perinița” din Otopeni - coregraf: Liliana Comana, soliștii Mădălina Ciucu, Letiția Boroș, Miruna Popescu, Marius Văduva, Marioara Man Gheorghe, precum și actorii Daniela Cristea, Adriana Guluțanu, Cristian Simion, Paul Ionescu.

Maramureș

21 februarie-2 martie – Baia Mare

Salonul de Iarnă al Artiștilor Plastici din județ.

Neamț**22 februarie – Piatra Neamț - Sala de festivități a Consiliului Județean Neamț**

Festivalul-concurs Național de Muzică Populară pentru Copii și Tineret „Florile Ceahlăului”, organizat de Centrul pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” - etapa județeană. Cu aceeași ocazie, va avea loc și un simpozion dedicat „Dragobetelui - sărbătoarea dragostei la români”.

Prahova

1-5 februarie – Breaza - Centrul Cultural „Ion Manolescu”

Expoziția de pictură „Artiști locali - B'ARG”.

8 februarie – Boldești-Scăeni

„World Wide Web” - inaugurarea BiblioNet, urmată de dezbateri.

9 februarie – Ploiești - Teatrul „Equinox”

Premiera spectacolului *Rătăcit în orașul câinilor* de Geo Bogza. Interpretează actorii Teatrului „Equinox”, regia: Mihai Vasile.

10 februarie – Ceptura

„Binecuvântarea semințelor” - obiceiuri privind începerea semănatului de primăvară.

10 februarie – Fulga de Jos

Sfântul Sfințit Mucenic Haralambie - hramul bisericii din localitate.

9 februarie – Ciceu

„Lăsați Seculul” - festival de datini - ediția a XXI-a.

28 februarie – Miercurea-Ciuc

Vernisajul Expoziției „Studió 9”.

Maica Domnului cu Pruncul – Elena Băniceru, Moreni, jud. Dâmbovița, Premiul special al CNCPCT la Expoziția națională **Icoana – credință și tradiție**, decembrie 2012

Iași

7-24 februarie – Iași - Palas Mall

„Icoana - credință și tradiție” - expoziție națională de icoane, organizată de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale în parteneriat cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași. Expoziția reprezintă o selecție a icoanelor care au fost expuse în cadrul primei ediții a expoziției naționale cu același nume, care a avut loc la București - Teatrul Național „I. L. Caragiale” (Sala Media), în perioada 14 decembrie 2012-10 ianuarie 2013.

● În perioada 25-28 februarie, CJCPCT Iași organizează, în localități din județ, **expoziții-concurs de măștișoare tradiționale**.

Ilfov

24 februarie – București - Sala Centrului Cultural al MAI

„De Dragobete, cu dragoste” - concert de muzică populară și divertisment realizat în colaborare cu Centrul Cultural al MAI și „Ansamblul Ciocârlia” (spectacol televizat). Participă ansambluri din județul Ilfov și invitații lor. În cadrul spectacolului are loc și concursul de „Declarații de dragoste”, pentru liceenii din județ.

● În perioada 1-28 februarie, se derulează Proiectul-pilot „Teatrul pentru mari și mici” - reprezentații teatrale în județul Ilfov. Spectacolul „Marioara și Vasilache” este prezentat în instituțiile școlare, precum și în căminele de

● În luna februarie, continuă derularea Proiectului „Balul Izmenelor”, proiect vizând conservarea și promovarea costumelor populare. Localitățile cercetate sunt: Armeniș, Sat Bătrân, Submarginea, Poiana (com. Buchin), Călnic (Reșița), Bârza (com. Topleț), Sadova Nouă, Sadova Veche (com. Slatina Timiș) și Grădinari.

Cluj

1 februarie – Cluj-Napoca - Cercul Militar

Spectacol folcloric și lansare de CD-uri realizate de CJCPCT Cluj.

24 februarie – Cluj-Napoca - Casa de Cultură a Studenților

Spectacol folcloric de *Dragobete*.

● În perioada 7-28 februarie, specialiștii CJCPCT fac prospecții de teren în vederea realizării proiectelor de cercetare din acest an, în localitățile: Râșca, Mărcești (7 februarie), Viișoara, Urca (14 februarie), Poieni, Bologa (21 februarie), Cășeiu, Valea Gârbăului (28 februarie).

Constanța

24 februarie – Constanța

„*Dragobetele* sărută fetele - sărbătoarea dragostei la români. Tradiții și obiceiuri strămoșești” - ciclu de prelegeri dedicate elevilor de la: Școala nr. 23 „Constantin Brâncoveanu” (21 februarie), Școala nr. 8 (22 februarie), Colegiul Național de Artă „Regina Maria” (25 februarie) și Școala nr. 40 „Aurel Vlaicu” (27 februarie).

Dolj

1 februarie – Segarcea, Cerăt

„Sărbătoarea *Sfântului Trifon* - patronul spiritual al viilor” - sărbătoare populară în comunitățile cu suprafețe întinse cultivate cu viță de vie.

24 februarie – Băilești - Casa de Cultură „Amza Pellea”

„*Dragobete*... iubește românește” - sărbătoare dedicată zeului dragostei la români.

● În perioada 15-22 februarie, în comuna Izvoare și în satele aparținătoare, se desfășoară cercetarea etnofolclorică „Tradiția și creația populară în satul românesc contemporan - zona etnografică Dolj”.

Galati**14 februarie** – Galați

„Ziua îndrăgostiților - Ziua Sfântului Valentin” - spectacol prezentat de elevii Școlii de Arte tinerilor din Galați.

15 februarie – Galați

„Clepsidra” - concert filantropic, care face parte din programul de spectacole pentru persoane din categorii sociale defavorizate.

15 februarie – Galați – Teatrul „Fani Tardini”

Premiile Centrului Cultural „Dunărea de Jos” - manifestare prin care, an de an, se recompensează personalități, firme și instituții care au sprijinit fenomenul cultural gălățean.

21 februarie – Galați

„Iarna gălățeană” - expoziție de grup a elevilor clasei de Artă Fotografică a Școlii de Arte.

21 februarie – Galați**Programul „Satul din noi - Tânăra și tradiția strămoșilor” are prevăzut în această lună prezentarea obiceiurilor legate de Ziua îndrăgostiților în folclorul românesc - Dragobetele.****28 februarie** – Tecuci**Festivalul de Folclor „Omătuța” .****28 februarie** – Galați

„Ecologica” - expoziție a clasei de Pictură a Școlii de Arte, organizată în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Galați și Liceul Sportiv.

● **În perioada 12-13 februarie, are loc o cercetare etnografică, în localități din județ, având ca temă „Mărțișorul - tezaur etnofolcloric”.**● Vineri, 15 februarie, apare nr. 132 al revistei *Dunărea de Jos*.● Apare, în cursul lunii februarie, în colecția *cArtESENTE*, volumul de poezie nr. 11.**Giurgiu****14 februarie** – Giurgiu

Spectacol muzical-coregrafic „Valentine’s Day”, prezentat de elevii claselor: Canto, Acordeon și Vioară ale Școlii Populare de Arte din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu.

18 februarie-29 martie – Giurgiu și localități din județ**„Șezătoarea” - festival județean care își propune revitalizarea și valorificarea obiceiurilor de muncă în perioada de iarnă: tors, țesut,****curățat porumb etc., dar și aducerea în actualitate a creațiilor artistice tradiționale din lumea satului.****22 februarie** – Giurgiu

„Dragobete” - spectacol muzical susținut de elevii claselor de Canto, Acordeon, Pian și Vioară ale Școlii Populare de Arte din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu.

Gorj**1 februarie** – Ciuperceni**„Focuri peste zăpezi” - manifestare cultural-religioasă închinată Sfântului Trifon.****1 februarie** – Bălănești**„Sărbătoarea Dealului - Sfințirea viilor” - manifestare etnofolclorică tradițională.****6 februarie** – Licurici**„Gorjul tradițional” - expoziție de țesături și costume populare.****15 februarie** – Ciuperceni**Simpozionul și expoziția de artă populară „Portul popular din Ciuperceni, Gorj”.****17 februarie** – Drăgotești**Expoziție de artă populară.****20 februarie** – Târgu Jiu

„Scriitori gorjeni” - colocviile de critică și istorie literară ale Revistei „Portal Măiastra”. Organizatori: CJCPCT Gorj, Reprezentanța Gorj a USR și Colegiul Național „Ecaterina Teodorescu”.

24 februarie – Târgu Jiu**„Sărbătoarea dragostei - Dragobetele”. Organizatori: Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu”, Primăria Târgu Jiu, CJCPCT Gorj, Școala Populară de Arte, Ansamblul Artistic „Doina Gorjului”, casele de cultură și căminele culturale din Gorj.****28 februarie** – Târgu Jiu, Tântăreni

„Tântăreni, vatră de istorie - 192 ani de la popasul lui Tudor Vladimirescu în localitate”. Evocare și pelerinaj la monumentul din Târgu Jiu al eroului, expoziții de carte, moment poetic.

Harghita**1 februarie** – Miercurea-Ciuc

Întâlniri cu publicul din județul Harghita: microconferințe.